Universitätsbibliothek Paderborn

Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

Euangeliu[m]. Caro mea vere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

Visual Library

E exiuit de latere chriſti ſanguis ꝛ aqua

a Et turbis iudeorum. Caro mea
¶ Quia veraciter caro ꝛ ſanguis chriſti animam paſcūt ꝛ potant: ꝛ in vita ſpirituali conſeruāt.
vere eſt cibus: et ſanguis meus
b vere eſt potus. Qui manducat
c meam carnem/ et bibit meū ſan/
¶ Nam anima chriſto incorporatur vt mem brum: et chriſtus manet caput.
d guinem: in me manet/ et ego in
¶ deus
eo. Sicut miſit me viuens pa/ e
¶ quia a patre ſum inquantū deus ꝛ in/ quātum homo: licet aliter ꝛ aliter: ideo totā meā vitam refero ad eū: diuerſimode tamē.
ter: et ego viuo propter patrem. f
¶ id eſt in me qui ſum vita cui cōiungitur.
Et qui manducat me: et ipſe vi/ g
¶ in celo angelos ꝛ in terra homines reficiendo.
uet propter me. Hic eſt panis q̄ h
¶ Non eſt ſimile.
de celo deſcendit. Non ſicut mā/ i
ducauerunt patres veſtri man/
na in deſerto: ꝛ mortui ſunt. Qui k
¶ et ei incorporat ac in eo manebit: impoſſibile eſt ꝙ moriat: q2 implicat contradictionē.
manducat hunc panem: viuet l
in eternum.

Poſtilla

Caro mea vere eſt cibus: et ſanguis meus vere eſt po/ tus ꝛc. Joannis. vj. Hiſtoria huius Euangelij facta eſt anno chriſti. xxxij. xvij. kalen. Maij. feria. iij. inditiōe. v. luna xxiiij. Unde initiū illi us euāgelij ſcribit ſanctus Joānes in eodē ca. ꝙ chriſtus dixit turbis iudeo/ rum: Amen amen dico vob: niſi man/ ducaueritis carnē filij hois et biberi/ tis eius ſanguinē: nō habebitis vitā in vob. Tūc poſt/ modū ſequit euan gelium hodiernū. Caro mea vere eſt cibus. Hic chriſt⁹ loquit de ſacramē F to euchariſtie: in q̄ ſacramento conti/ net vera caro chri/ ſti crucifixi i cruce: et ſanguis eius ef/ fuſus in paſſiōe/ di cens: a ¶ Caro mea vere ē cib⁹: ꝛ ſanguis meus vere ē pot⁹. Ly. Caro ei ꝛ ſanguis chriſti reficiūt ani/ mā q̄ imortalis eſt: cibus aūt corpora lis reficit tm̄ corpus quod eſt corruptibi/ le. Unde Aug⁹. Cū in cibo ꝛ potu hoies id appetāt: vt omnino nō eſuriāt neq3 ſiti/ ant: hoc veraciter nō p̄ſtat niſi iſte cib⁹ et potus: qui eos a q̄bus ſumit immortales ꝛ incorruptibiles reddit: ꝛ facit ſocios ſā ctorum: vbi pax erit ꝛ vnitas. b ¶ Qui mā ducat meā carnē. ſpūali māducati one. c ¶ Et bibit meū ſangui. per di/ lectionē. d ¶ In me manet ꝛ ego in eo. Tho. In iā dictis v̄bis dat chriſt⁹ in/ telligere differentiā iſti⁹ cibi ad alios car nales cibos: alij eñ cibi cōuertunt in mā ducantē: iſte cibus māducantē in ſe cōuer tit: vt dictū eſt de ſctō auguſtino. Nō me mutabis in te ſicut cibū carnis tue: ſed tu mutaberis i me. e ¶ Sicut miſit me viuēs pater: Tho. i. hoiem fe/ cit. f ¶ Et ego vi uo p̄pter patrē. referēdo totā vitā meam ad ipſum. g ¶ Et q̄ mādu/ cat me: ꝛ ipſe vi uet p̄pter me. q2 vnimur deo p fidē ꝛ dilectionē in p̄ce ptione ſacramēti. b ¶ Hic ē panis q̄ de celo deſcen dit. id ē de ſinu pa tris. Anſelm⁹. Ut panē angeloꝝ mā/ ducaret homo/ rex angeloꝝ factus eſt hō. i ¶ Non ſi/ cut manducaue runt patres ve/ ſtri māna in de/ ſerto: et mortui ſunt. Ly. Et ideo nō fuit vere cibus celeſtis/ ſ3 tm̄ figu/ ra eius: quia vitam ſpūalē nō confere/ bat: ſed eandē dari in hoc ſacramento p̄figurabat. Sicut eñ māna deuotis ꝛ gratis dabat oim ciboꝝ delectamentū: malis autē erat inſipidū. Unde dicitur: Anima noſtra nauſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo. Sic euchariſtia digne ſumētibus eſt vite ſpūalis ſolatiū ꝛ: indi/ gne ſumentibus iudiciū. k ¶ Qui mā/ ducat hunc panē. Ly. digne. l ¶ Ui uet in eternū. Unde Aug⁹. Qui ex no/ bis vitā eternā habere nō poſſum⁹: panē

A celi manducare debemus vt viuamus. Unde Remigius. Cũ omnis ſalus corporis et animę eſt i corporis ⁊ ſanguinis ſuſceptione: honoremus chriſtum in hoc ſacramento: vt mediãte hoc ſacratiſſimo ſacramẽto ad ęternam ſalutem peruenire mereamur.

Quare ſacramẽtum inſtitutũ ẽ ſub his ſpeciebus

¶ Unde circa pręſens euangelium / vbi dicit: Qui mãducat hunc panez: Notandum ꝙ panis et vinum inter conſueta nutrimẽta maxime corpus nutriunt et ſuſtentant. Inſtituit ergo illud dominus ieſus chriſtus ſub his ſpeciebꝰ: vt intelligeremus per

B hoc/ ꝙ ſicut panis ⁊ vinũ maxime nutriunt corpus ⁊ ſuſtentant: ſic cõtentũ ſub his ſpeciebus maxime ſuſtentat/ nutrit ⁊ reficit animã. Hoc em̃ ſacramẽtũ digne ſumptũ: inter oĩa alia ſacramẽta plus efficit ⁊ auget charitatẽ: ⁊ cõſequẽter oẽs virtutes: ⁊ maxime valet ad dimiſſionẽ oĩm pctõꝝ ⁊c̃. Unde etiã magiſter ſen. li. iiij. diſt. x. dicit: ꝙ ſub hmõi ſpeciebus panis ⁊ vini poſt conſecrationem ſunt oĩa q̃ ſunt in chriſto in ſua

Que continent̃ in ſacramẽto eucharìſtie.

exiſtẽtia naturali: qꝛ ibi eſt puriſſima caro chriſti ſiue corpꝰ eius: qđ fabricante ſpũ ſctõ tractũ fuit de ſupbñdicto vtero virginis glorioſę: ⁊ qđ nũc glorificatũ eſt in cęlo. Scđo: qꝛ caro chriſti non viuit ſine ſanguine: ideo ẽ etiã ibi ſanguis iſte p̃cioſus: qui emanauit abũdanter p multiplicia vulnera dñi noſtri ieſu chriſti. Tertio qꝛ nõ eſt verus hõ ſine aĩa rõnali: ꝓpter qđ etiã eſt ibi aĩa chriſti: cui datꝰ eſt ſpũſ ſanctus nõ ad menſurã. Quarto: qꝛ chriſtus eſt verus deus: ido cõſequẽter eſt ibi pſona filij dei ſuę humanitati vnita i vnitate ſuppoſiti: ⁊ ſicut hęc quattuoꝛ ſunt ꝙ qđlibet eoꝝ ẽ veraciter ſub ſpecie panis: ita ⁊ oĩa ſimul/ ⁊ qđlibet in calice ſub ſpe/

¶ Dominica p̃ma poſt octauas pẽtecoſtes. Euangeliũ Lucę. XVI. a. in fine.

In illo tẽpe:

cie vini cõtinet̃: nec plus ſub ſpecie panis q̃ in calice ſub ſpecie vini continetur/ aut ecõuerſo: ſed idẽ p oĩa ⁊ eodẽ mõ ⁊c̃. Itẽ notandũ: ꝙ chriſtiani nõ adorãt in hoc ſacramẽto panẽ: cũ ex fide ſciũt illum ibi nõ eſſe: ſed ſubſtãtialiter verſum i chriſti veꝝ corpꝰ: nec adorant ſpecies ſacramẽtales vt deũ/ et accidẽtia q̃ remãſerũt: ſz adorãt chriſtũ dñm verũ deuz ⁊ hominẽ/ ſub iſtis ſpeciebus inuiſibiliter exiſtentẽ ⁊ realiter pręſentẽ. Sic ſĩliter i calice poſt conſecrationẽ non adorant vinum/ cũ nõ ſit ibi: ſed ẽ ſubſtantialiter verſuz in ſanguinem chriſti. Nec adorant ſpecies vini vt deũ: ſed adorant chriſtũ dominũ veꝝ deum ⁊ hominẽ ſub iſtis ſpeciebus ſic inuiſibilit̃ exiſtentẽ ⁊ realiter p̃ſentẽ. Item notandũ: ꝙ nõ debet quiſq̃ credere: ꝙ in diuiſiõe hoſtię diuidatur aut laceretur corpꝰ chriſti: aut ꝙ in hoſtię ſumptione corpus chriſti conteratur dentibus: aut ꝙ corpus chriſti digerat̃: ⁊ in corpus ſumentis conuertat̃ ſicut alij cibi: ſed ſolę ſpecies franguntur ⁊ atteruntur: quibus conſumptis deſinit ibi eſſe corpus chriſti: et remanet in anima ſolus ſacramenti effectus: qui eſt animę refectio p augmentũ gratię ⁊ virtutũ. Unde em̃ Damaſcenus dicit. Duz ſpecies ſentit̃/ ſacramentũ eſt: dum autez deſinit ſentiri/ ſacramẽtũ nõ eſt ⁊c̃. Item ſciẽdum: ꝙ tota eccleſia catholica iſto ſacramento reficitur. Unde Grego. Offertur em̃ ꝓ gloria beatoꝝ/ pro ſalute viuorum/ ⁊ pro ſubita liberatione in purgatorio detentoꝝ. Ad qđ deſignãdum hoſtia frãgit̃ in tres partes: ⁊ chriſtus integraliter eſt in qualibet. Unde de hoc dicitur i decretis. In qualibet parte hoſtię totꝰ et integer ẽ chriſtꝰ deꝰ. xvj. q. ij. ſinguli. Uñ

Quid adorãdũ ſit in ſacramẽto

C

D

Quare offert̃ ſacramentũ eucharìſtie.

E etiā Gregorius papa. Particula in calicem miſſa ſignificat beatos in patria: qui vino eterne dulcedinis inebriantur. Alie ꝺo due particule que dentibus atteruntur: ſignificant illos qui vel in pſenti vita vel etiā in purgatorio in penis trāſitorijs affliguntur.

Poſtilla. Homo quidā erat diues ꝛc. Lu. xvj. Hiſtoria hui⁹ euāgelij facta ē anno chriſti. xxxij. v. kal. octobr. dñica. inditiōe. v. luna xiij. Ante initium illius euāgelij ſcribit ſanctus Lucas eo. ca. q chriſt⁹ dixit. Qui fidel' eſt in minimo ꝛ i maiori fidelis ē. Et qui in modico iniqu⁹ eſt, in maiori iniqu⁹ ē. F Non poteſtis deo ſeruire ꝛ māmone. Audiebāt autē oīa hec phariſei q̄ erāt auari: ꝛ deridebāt eū. Et ait ill': Uos eſtis qui iuſtificat' vos corā hoībus: deus aūt nouit corda veſtra: quia quod hoībus altū eſt: abominatio eſt apud deū. Tūc poſtmodum ſequit̄ euangeliū hodiernū. Homo quidam erat diues. Guill'. Hoc euāgelium dictū eſt contra phariſeos auaros/ irridētes dominū exhortantē ad largitionē elemoſynaꝝ. Et deſcribit hic chriſtus duos homines: vnū diuitē/ ꝛ alterū pauperē. a. Homo q̄dā. Glo. Diues ignotus fuit ante deum: ideo noīe nō deſignatur. b Erat diues. Ly. Ecce ſupfluitas incenſu. c Qui induebat̄ purpura ꝛ byſſo. ecce exceſſus in veſtitu. Beda dicit: q byſſus ē gen⁹ cādidiſſimi ꝛ nobiliſſi-

Dixit ieſus turbis iudeorum et a phariſeorū: b Homo quidā erāt (ignotus deo) c diues: (veſtibus precioſis ꝛ delicioſis) quī induebatur purpura et byſſo: (de tenerrimo genere lini) d et epulabatur quotidie ſplendide. e Et erat quidam mendicus noīe Lazarus: (deo notus) f qui iacebat ad ianuā eius vlcerib⁹ plen⁹: g cupiēs ſaturari de micis/ h que cadebant de mēſa diuitis: (q2 diues nō ordinabat in domo ſua de elemoſyna danda) i ꝛ nemo illi dabat. (qui fuerat miſericordiores diuite) k Sed ꝛ canes veniebāt ꝛ lingebant vlcera eius. (ſcʒ ꝛ linīebant) l Factū eſt autē vt moreret̄ mēdicus: m et portaretur ab angelis in ſinum abrae. (.i. in locū limbi vbi requieuit abraā cū ceteris ſanctis.)

G mi lini: qui tm̄ naſcit̄ in egypto. Lino igitur vtebat̄ interius ad carnē ꝓpter mollicie: purpura exterius ꝓpter inanē gloriā. d Et epulabat̄ quotidie ſplendide. Ecce exceſſus in victu. e Et erat quidā mēdicus noīe Lazarus: Lyra. Exprimitur autem eius nomē. quia erat cognitus deo per approbationē. Non fuit iſte lazarus frater magdalene ꝛ marthe: ſed fuit alius Lazarus / qui diu vixit ante chriſtum. f Qui iacebat ad ianuam diuitis vlcerib⁹ plenus. Lyra. Ut ex vicinitate mag' appareret duricia diuitis: et probaretur patientia pauperis. g Cupiens ſaturari de micis. Lyra. non dicit de precioſis. H h Que cadebāt de mē. diuitis. In q̄ appareꝫ maxima duricia diuitis: eo q perire permittebat vnde paup poterat ſubleuari. i Et nemo illi dabat. Glo. quia qualis dñs talis ꝛ familia. k Sed ꝛ canes veniebant ꝛ lingebāt vlcera eius. Lyra. Brutalis pietas in lingēdo vlcera pauperis arguit duriciam diuitis: quia curabiliores erant canes pauperi q̄ eorū dominus. l Factū eſt autē vt moreret̄ mendicus. in patientia probatus ꝛ purificatus ſicut aurū in igne. m Et portaretur ab angelis in ſinum abrae. Ly. id ē ad limbum ſanctoꝝ patrum: vbi deſcendebant iuſti morientes: anteq̄ impedimentum glorie per paſſionē chriſti eſſet